

Ympäristöministeriö
PL 35
00023 Valtioneuvosto
kirjaamo@ym.fi

LAUSUNTO

4.6.2018

Dnro 284/2018

Asia: Paliskuntain yhdistyksen lausunto

Viite: Lausuntopyyntönnö 7.5.2018. VN/1026/2018

URHO KEKKOSEN KANSALLISPUISTON RAJAUKSEN MUUTTAMINEN

Ympäristöministeriö valmistelee hallituksen esitystä, joka koskee Urho Kekkosen kansallispuiston rajojen muuttamista. Rajausmuutoksella kansallispuiston alueesta erotettaisiin noin 9,3 ha laajuinen Tankavaaran luontokeskuksen alue ja samalla siihen liitettäisiin kansallispuiston koillisreunalla Suomujoen varressa sijaitseva noin 198 hehtaarin kokoinen nk. Suomun Villen alue. Syynä rajojen muuttamiseen on se, että rajausmuutos mahdollistaisi Tankavaaran luontokeskuksen ja sen kiinteistöjen aiempaa monipuolisemman käytön ja kehittämisen luontomatkailutarkoituksiin. Kansallispuistosta irrotettava maa-alue jäisi kuitenkin edelleen valtion omistukseen ja osaksi Natura 2000-verkostoa. Lisättävä Suomun Villen alue on jo valmiiksi Natura 2000 -verkostossa ja Metsähallituksen Luontopalveluiden hallinnassa.

UKK-puisto sijaitsee Lapin, Kemin-Sompion ja Ivalon paliskuntien alueella. Molemmat rajausten muutokset sijoittuvat Lapin paliskuntaan, erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettulle alueelle ja saamelaiden kotiseutualueelle.

Vaikutukset poronhoitoon

Lausuntopyynnön liitteenä olevassa selvityksessä ei ole arvioitu muutoksen vaikutuksia poronhoitoon. Urho Kekkosen kansallispuisto on alueensa paliskunnille arvokas monista syistä. Sen arvo on erittäin suuri etenkin rauhallisena porolaitumena, missä muun maankäytön aiheuttaman häiriön ollessa vähäisempää voidaan harjoittaa suunnitelmallista luonnonlaitumien ympärivuotiseen hyödyntämiseen ja porojen vapaaseen laiduntamiseen perustuvaa poronhoitoa.

Sekä poistettava että lisättävä alue sijoittuvat Lapin paliskuntaan ja Sodankylän kuntaan. Urho Kekkosen kansallispuistossa ovat lainsäädännön ja järjestyssäännön perusteella sallittuja poronhoitolain (PHL 848/1990) mukainen poronhoito ja sen edellyttämät toimenpiteet. Poronhoitotöihin liittyvien rakenteiden rakentaminen on mahdollista ja osittain luvanvaraista. Poronhoitoa varten tarvittavien poltto- ja kotapuiden otto on sallittu, samoin ilma-aluksella laskeutuminen ja maastoliikenne poronhoitotöissä ilman lupaa. Porokoiraa saa pitää irrallaan poronhoitotöissä. Metsästys on sallittua alueen kuntalaisille. Näin ollen Suomun Villen alueen lisääminen kansallispuistoon ei muuta ko. alueen käyttöä poronhoidon harjoittamisen näkökulmasta.

Lapin paliskunnan porot laiduntavat Tankavaaran alueella syksyisin. Alueen nykyinen matkailutoiminta ei paliskunnan mukaan juurikaan haittaa porojen laiduntamista. Alueella on mm. koiravaljakkoreitti, mutta porot ovat jo siirtyneet talvilaitumille, kun sitä käytetään. Paliskunta arvioi, että poronhoidolle ei aiheudu suurta haittaa luontokeskuksen alueen erottamisesta kansallispuistosta. Tämän edellytyksenä on

kuitenkin se, että matkailutoimintaa, mukaan lukien reitistöjä, suunnitellaan ja kehitetään siten, että poronhoidon toimintaedellytykset alueella ja sen ympäristössä turvataan jatkossakin ja että toiminnalla ei aiheuta haittaa poronhoidolle.

Jatkosuunnittelu

Seuraavat seikat tulee ottaa huomioon alueen jatkosuunnittelussa. Alue ja sen ympäristö jäävät valtion omistukseen. Tämä on hyvä, sillä poronhoitolain 53 § mukainen valtion viranomaisen neuvotteluvollisuus, joka koskee hankkeita ja suunnitelmia, joilla voi olla vaikutuksia poronhoidon harjoittamiseen, säilyy. Alue tulee myös jatkossa säilyttää valtion omistuksessa.

Poronhoitolain 2 § mukaan erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettulla alueella valtion maata ei saa käyttää sillä tavoin, että siitä aiheutuu huomattavaa haittaa poronhoidolle. Maan luovuttaminen tai vuokraaminen saa tapahtua vain sillä ehdolla, että maan omistajalla tai vuokramiehellä ei ole oikeutta saada korvausta porojen aiheuttamista vahingoista (PHL 2 §). Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) edellyttävät, että alueiden käytön suunnittelussa huolehditaan saamelaiskulttuurin ja -elinkeinojen kannalta merkittävien alueiden säilymisestä. Myös alueella voimassa oleva Pohjois-Lapin maakuntakaava edellyttää poronhoidon alueidenkäyttöisten toiminta- ja kehittämisestä turvaamista ja poronhoidolle tärkeiden alueiden huomioon ottamista mm. matkailutoimintoja suunniteltaessa.

Lausunto

Paliskuntain yhdistys katsoo, että ehdotetun mukainen Urho Kekkosen kansallispuiston rajojen muuttaminen ei itsessään aiheuta merkittäviä muutoksia tai kielteisiä vaikutuksia Lapin paliskunnan poronhoidolle. Puistosta ulos rajattava alue säilyy valtion omistuksessa ja Natura 2000-alueena. Puistoon liitettävällä alueella säilyvät poronhoidon harjoittamisen mahdollisuudet nykyisen kaltaisena ja tämän paliskunnan näkökulmasta porolaitumena toimivan alueen suojaaminen muulta maankäytöltä on nykyistäkin turvatumpaa osana kansallispuistoa.

Jatkossa Tankavaaran alueen kehittämisessä ja suunnittelussa tulee turvata poronhoidon edellytykset ja neuvotella Lapin paliskunnan kanssa.

PALISKUNTAIN YHDISTYS

Anne Ollila
toiminnanjohtaja

ma/ao